

Türk Vergi Sistemi

- Gelir Vergisi Kanununa göre, gelirin gerçeklik özelliği muhasebe denetimini gerekli kılar.
- Vergi borcunun meydana gelebilmesi için gerekli olanlar: Vergiyi koyan bir kanunun bulunması. Bütçe kanunu ile izin verilmesi. Vergiyi doğuran olayın gerçekleşmesi. Verginin tarh edilmesi.
- Kanunda özel olarak sayılan ticari kazançlar: Maden ocağı işletilmesi. Coberlik faaliyetleri. Özel okul işletilmesi. Gayrimenkul alım satım işiyle sürekli uğraşılması.
- Bir vergilendirme döneminde dönem sonu özsermayesi 40 milyar, dönembaşı özsermayesi 25 milyar olan 1.sınıf tüccar A'nın aynı dönemde işletmeden çektiği değer, 6 milyar ve işletmeye eklediği değer 4 milyar olduğuna göre A'nın ticari kazancı 17 milyardır. $40-25=15$, $15-4=11$, $11+6=17$
- Dönembaşı mal mevcudu 3, dönem içi mal alışları 2, kira tel ve aydınlatma gideri 1, dönemsonu mal mevcudu 4, dönem içi yapılan satışlar 3 milyardır. Bu bilgilere göre 2.sınıf tüccar B'nin ticari kazancı 1 milyardır. gider: $3+2+1=6$, gelir: $3+4=7$, $7-6=1$
- 1.sınıf tüccar A'nın işyeri aydınlatma, ısıtma,tel ve işçilik giderleri 4, işçiler için ödenen sigorta primleri 1 milyar, demirbaş amortismanları 500 milyon, işyeri emlak vergisi 500 milyon ve ödemiş olduğu para cezaları 500 milyon olduğuna göre tüccar A'nın hasıllattan indireceği gider 6 milyardır.

4+1+0,5+0,5=6 , ceza inmez.

- **Dar mükellefiyete tabi ve kara ulaştırma işleriyle uğraşan mükellefin 1999 yılında elde ettiği hasılat 50 milyar olduğuna göre mükellefin vergiye tabi geliri 6 milyardır. $50 * \%12 = 6$ milyar.**
- **Serbest meslek kazancı elde edenler yatırım indiriminden yararlanamaz.**
- **Eskiřehir organize sanayi bölgesinde 1999 yılında 60 milyar tutarında yatırımı gerçekteştiren 1.sınıf tüccar A'nın yararlanacağı yatırım indirimi 60 milyardır.**
- **Zirai kazancın tesbitinde gider olarak indirilenler: İşletmeyle ilgili ilama dayalı tazminatlar. İşçilerin yemek ve tedavi giderleri. Tohum ve gübre giderleri. Kira giderleri**
- **Serbest meslek faaliyetinde bulunan kollektif şirketin geliri "serbest meslek kazancı" gelir unsurunun kapsamına girer.**
- **Biletle girilen yerlerde, faaliyette bulunan dar mükellefin safi serbest meslek kazancı: Hasılatтан resimler çıkarıldıktan sonra elde edilen tutarın yarısıdır.**
- **Serbest meslek faaliyetinin özellikleri: Faaliyetin bağımsız olması. şahsi sorumluluk altında yapılması. Uzmanlığa dayanması. Faaliyetin sürekli olması.**
- **TBMM üyelerine faaliyetleri dolayısıyla ödenen para ve benzeri menfaatler kazanç türlerinden ücret**

içinde vergilendirilir.

- **Yıllık özel indirim tutarı 113 400 000 TL olarak kabul edildiğinde, çalışma gücünün %80'ini yitirmiş olan hizmet erbabının yararlanacağı sakatlık indirimi $113400000*8=907200000$ TL dir.**
- **Gayrimenkul sermaye iradının tespitinde gider olarak indirilenler: Aydınlatma ve ısıtma giderleri. İdare giderleri. Sigorta giderleri. Kiralanan mallar için ödenen vergi, resim ve harçlar.**
- **1999 yılında satın alınan bir gayrimenkul yıllık 1 milyar TL'ye kiraya verilmiştir. Herhangi bir kira takdiri yapılmamış olan bu binanın vergi değeri 40 milyar TL'si olduğuna göre 1999 yılı emsal kira bedeli 2 milyardır. $40*5=2$**
- **Menkul sermaye iradı olan gelirler: Hisse senetlerinin vadesi gelmemiş kuponlarının satışından elde edilen gelirler. Mevduat faizi. Hisse senetleri kar payı. İştirak paylarından doğan kazançlar.**
- **Mükellef A 1999 yılında B anonim şirketinden 30 milyar TL kar payı elde ettiğine göre mükellefin vergi alacağı 6 milyardır. $30*1/5=6$**
- **Ferdi bir işletmenin kanuni mirasçılara devrinden doğan kazançlar vergilendirilmeyecek değer artış kazancıdır.**
- **Değer artış kazançlarının tespitinde maliyet bedeli bilinmiyorsa maliyet bedeli yerine takdir komisyonlarınca belirlenecek bedel esas alınır.**

- Hilafına hüküm olmadıkça gelir vergisi, mükellefin veya vergi sorumlusunun Beyan işlemi üzerine tarh olunur.
- Gelirden yapılacak mahsup ve indirimler: Geçmiş yıl zararları. Özel indirim. Sakatlık indirimi. Yabancı ülkelerde ödenen vergiler
- Kaynakta kesintiye tabi tutulan vergiler, vergi sorumlusu tarafından vergi dairesine ödenir.
- Münferit beyanname, kazanç ve iratların iktisap tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde verilmelidir.
- Müteşebbisin işe başladığı zaman işletmeye koyduğu ekonomik değerlerin toplamına sermaye denir.
- Basit usule tabi olan mükelleflerin defter tutma zorunlulukları yoktur.
- Dönem sonu özsermayesi 30 milyar TL, dönem başı özsermayesi 25 milyar TL olan çiftçi A'nın işletmeden çektiği değer 2 milyar TL, işletmeye eklediği değer ise 3 milyar TL dir. Buna göre çiftçi A'nın zirai kazancı 4 milyardır. $30-25=5$, $5+2=7$, $7-3=4$
- Konser veren müzik sanatçılarının, gümrük komisyoncularının, serbest meslek faaliyetinde bulunan kollektif şirket ortaklarının, dava vekillerinin kazancı Serbest meslek kazancıdır.
- Ücretin safi tutarının belirlenmesinde indirilecek giderler: Kamu kuruluşları için yapılan yasal kesintiler, emekli sandıklarına yapılan ödemeler, sahis sigortası primleri, özel indirim

- Başka bir geliri olmayan mükellef A 1999 yılında bir gayrimenkulünü mesken olarak kiraya vermiş ve yıllık 3 240 000 000 TL kira geliri elde etmiştir. Buna göre, götürü gider indiriminden yararlanan mükellefin vergiye tabi kazancı 2 250 000 000 TL dir. (İstisna tutarı 240 000 000 TL olarak uygulanacaktır.) $3\,240 - 240 = 3000$, $3000 * \%25 = 750$, $3000 - 750 = 2\,250$
- Alacak faizi menkul sermaye iradıdır.
- Ücret, mevduat faizi, konut kirası, tahvil faizi vergi kesintisine tabidir. İşyeri kirası vergi kesintisine tabi değildir.
- Tutulması zorunlu olan defterlerin veya verilen beyannamelerin gerçek durumu yansıtmadığına dair delil bulunursa vergi Res'en tarh yöntemi kullanılarak tarh edilir.
- 1999 yılında yalnız gayrimenkul sermaye iradı elde eden mükellefler, beyannamelerini Ocak ayında vermek zorundadırlar.
- Türkiye'de vergi beyannamelerinin ancak %4-5'inin denetim elemanlarınca incelenip diğer mükelleflerin denetlenememesinin en önemli nedeni denetim elemanlarının yeterli bilgi düzeyine sahip olmamalarıdır.
- Gelir vergisi mükellefleri ile sermaye şirketleri her yıl Mayıs ayının sonuna kadar vergi tarhına esas olan kazançları ile bunlara isabet eden vergi tutarlarını gösteren levhayı merkezlerine veya şubelerine asmak zorundadırlar.

- Halktan katılım belgeleri karşılığında toplanacak paralarla, belge sahipleri adına riskin dağıtılması ilkesi ve inançlı mülkiyet esaslarına göre menkul kıymet yatırım portföyü işletmek amacıyla kurulan mal varlığı olarak tanımlanan menkul kıymetler yatırım fonları Bankalar tarafından kurulabilir.
- Yalnız ortaklarıyla iş yapan bir tüketim kooperatifinin gıda ve giyecek iş hacmi 5 milyar TL; genel iş hacmi 10 milyar TL ve dönem sonu safi kazancı 2 milyar ise kooperatifin vergiye tabi kazancı 1 milyar TL'dir $5/10 * 2 = 1$ risturn istisnasıdır. $2 - 1 = 1$ milyar vergiye tabi kazançtır. Risturn istisnası = (Ortaklarla iş hacmi/Genel iş hacmi) * Dönem sonu safi kazanç
- Kurumun tesis edilmesi veya yeni bir şube açılması nedeniyle ve karşılığında maddi bir kıymet elde edilmeden yapılan ve kurumlar vergisinde matrahın saptanmasında indirimi kabul edilen gider ilk tesis ve örgüt gideridir.
- Kurumlar vergisi kanununa göre indirilebilecek giderlerden biri Faizsiz kredi verenlere ödenen kar paylarıdır.
- İnfisah, iflastan başka bir nedenden kaynaklanmışsa tasfiyenin başlangıç tarihi infisahın Ticaret siciline tescil ettirildiği tarihtir. İflas varsa ticaret mahkemesinde iflasın açılma tarihidir.
- Özel hesap dönemi 1 Ekim 1998-30 Eylül 1999 tarihleri arasında olan bir kurum, kurumlar vergisi beyannamesini hesap döneminin kapandığı ayı

izleyen 4.ay içinde vermek zorundadır. Ocak 2000

- **Doğal afetler nedeniyle inşa edilen binalarda geçici muafiyet 10 yıl süreyle uygulanır.**
- **Motorlu Taşıtlar vergisi, taşıtların kayıt ve tescilin yapıldığı vergi dairesince her yılın Ocak ayı başında yıllık olarak tahakkuk ettirilir.**
- **Veraset yoluyla intikallerde ölüm Türkiye'de meydana gelmiş ve mükellefler de Türkiye'de meydana gelmiş ve mükellefler de Türkiye'de bulunuyorlarsa, Veraset ve İntikal Vergisi beyannamesi 4 ay içinde verilmelidir. Mükellef yabancı ülkede ise 6 ay içinde verilmelidir.**
- **Katma değer vergisinde matraha dahil edilenler: Yükleme ve boşaltma giderleri. Faiz. Sigorta giderleri. Vade farkı.**
- **Bir takvim yılı içinde ayrı ayrı işlemlerle hem vergi ziyana neden olan hem de usulsüzlük suçu işleyen mükellefe her iki suç için ayrı ayrı ceza kesilir.**
- **1.1.1999 tarihinden itibaren işlenen bir vergi suçu ile vergi kaybına sebebiyet verilirse Vergi ziyası cezası uygulanır.**
- **Temyiz davalarında Danıştay bir üst derece mahkemesi olarak görevlidir.**
- **Vergiye müteallik hesaplarda veya vergilendirmede yapılan hatalar yüzünden haksız yere fazla veya eksik vergi istenmesi veya alınması halinde Düzeltme'ye baş vurulur.**

- Borçlu belirli sürede teminat göstermemiş olursa, Borçludan teminat istenmesini gerektiren durumlar varsa, Borçlunun ikametgahı bilinmiyorsa, Borçlu kaçmışsa ihtiyati hacze gidilemez.
- Gelir Vergisi Kanununun ikametgahı Türkiye'de bulunanları Türkiye'de yerleşmiş kabul etmesi Tam mükellefiyet vergicilik kavramının bir gereğidir.
- Limited şirket ortaklarının kazancı ticari kazanç olarak vergilendirilemez.
- Yeni işe başlayanlar basit usulde vergilendirilir.
- Yeniden değerlendirme oranının %80 olarak belirlendiğini varsayarsak 1999 yılında teşvik belgesiz yatırımlarda uygulanacak olan değerlendirme oranı yüzde sıfır olur.
- Zirai kazancın gerçek usulde tespitinde indirilecek giderler: Tohum, gübre, yem ve ilaç giderleri. İşletmede çalışanlara ödenen ücretler. Kira karşılığı kullanılan üretim araçları için yapılan ödemeler. İşletmeyle ilgili olarak ödenen sözleşmeye dayalı tazminatlar.
- Doktor, Gümrük komisyoncuları, Dava vekilleri, Konser veren müzik sanatçıları serbest meslek erbabıdır.
- Ücreti asgari ücrete bağlı olarak tespit edilenler: Kazançları basit usulde tespit edilenlerin yanında çalışanlar. Serbest meslek erbabı yanında çalışanlar. Gayrimenkul sermaye iradı elde edenlerin yanında çalışanlar. Özel inşaatlarda çalışan işçiler.

- 1999 yılında 2 240 000 000 TL mesken kirası elde eden, başka bir geliri olmayan ve götürü gider indiriminden yararlanmak isteyen mükellef A'nın vergiye tabi kazancı 1 500 000 000 TL'dir. (İstisna 240 000 000 TL olarak dikkate alınacaktır.) $2\,240\,000\,000 - 240\,000\,000 = 2\,000\,000\,000$, $2\,000\,000\,000 * 25/100 = 500\,000\,000$ milyon. , $2\,000\,000\,000 - 500\,000\,000 = 1\,500\,000\,000$
- 1999 yılında bir kurumdan 21 000 000 000 kar payı alan tam mükellef bir gerçek kişinin 1999 yılında vergi alacağı 4 200 000 000. Vergi alacağı %20 dir.
- Diğer kazanç ve irat olarak menkul kıymetlerin elden çıkarılmasında iktisap bedeli tevsik edilemiyorsa Rayiç bedel iktisap bedeli olarak kabul edilir.
- Serbest meslek erbabına yapılan ödemeler gelir vergisi kesintisine tabidir.
- 1 milyar TL tutarındaki vergi borcunu vade tarihinden itibaren 6 ay sonra ödeyen mükellefe tahakkuk ettirilecek gecikme zammı 600 000 000 TL dir. Her ay %10 gecikme zammı alınır. $1\,000\,000\,000 * 60/100 = 600\,000\,000$ milyon.
- Vergi denetim elemanlarınca yapılan vergi incelemesinin temel amacı vergi alacağını güvence altına almaktır.
- Kurumlar vergisi mükellefi olan kooperatiflerin özellikleri: Tüzel kişiliğe sahip olmamaları. Kooperatiflerin en az 7 üye ile kurulması. Kar amacıyla kurulmaması. Ortakların değişir nitelikte olması.

- **X Anonim şirketi 1999 yılında 100 milyar TL kurum kazancı elde etmiş ve aynı yıl Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan bir vakfa makbuz karşılığı 15 milyar TL bağışta bulunmuştur. Buna göre, 1999 yılında kurumun indirebileceği bağış ve yardım tutarı 5 milyar TL 'dir. $15-5=10$ milyar indirme. $100*\%5=5$ milyar indirilecek.**
- **Tasfiye karı, tasfiye durumundaki bir kurumda vergi matrahını oluşturur.**
- **Vergi değeri 10 milyar TL olarak beyan edilen ve 5 yıl süre ile geçici muafiyetten yararlanan bir mesken için ödenecek emlak vergisi 7 500 000 TL'dir. Muafiyetten yararlanılacak miktar, vergi değerinin 1/4'üdür. $10 \text{ milyar} * 1/4 = 2\,500\,000\,000$ vergi dışıdır. Ödenecek vergi 7.5 milyar üzerinden ödenecek. Mesken vergisi binde 1 dir. $7.5 * 1/1000 = 7.5$ milyon**
- **Veraset ve intikal vergisinde, veraset yoluyla intikallerde vergi, ölen kişinin ikametgahının bulunduğu yerdeki vergi dairesidir.**
- **Katma değer vergisinde, bir mal üzerindeki tasarruf hakkının malik veya onun adına hareket edenlerce, alıcıya veya adına hareket edenlere devredilmesine Teslim denir.**
- **Katma değer vergisi matrahına Taşıma ve yükleme giderleri, Sigorta giderleri, Komisyon, Vade farkı dahil edilir.**
- **Bölge idare mahkemeleri bölgenin coğrafi durumu göz önüne alınarak Adalet Bakanlığı tarafından kurulur.**

- **Mükellef bir belediye vergisi için vergi davası açma süresi geçtikten sonra 5 yıllık zamanaşımı süresi içinde vergi hatasının düzeltilmesi yoluna gitmiş ve isteği reddedilmiştir. Bu durumda mükellef şikayet yoluyla Belediye Başkanına başvurabilir.**
- **Kararların düzeltilmesinin nedenleri: Kararlara etkisi olan iddiaların kararda karşılanmaması. Kararda birbirine aykırı hükümler bulunması. Kararların usule aykırı bulunması. Kararların kanuna aykırı bulunması.**
- **Borçlunun mallarını kaçırmaması tehlikesi olduğu durumlarda İhtiyati haciz'e başvurulur.**

[Pencereyi Kapat \(Close the window\)](#)

<http://pekiyi.150m.com>

[Email](#)